

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

INLEIDING

De openbare ruimte in Breda wordt voor een belangrijk deel bepaald door bomen, wegen, verlichting, water en riolering. Al deze zogenoemde kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekocht of worden door ons in stand gehouden. Ze vormen de ruggengraat van de openbare ruimte en zorgen ervoor dat de stad en de dorpen goed kunnen functioneren. Kapitaalgoederen hebben een langdurig economisch of maatschappelijk nut en een hoge financiële (vervangings)waarde. Daarom houden we ze in stand door regelmatig (groot) onderhoud en door ze tijdig te vervangen.

Hieronder beschrijven we het onderhoudsniveau en daarmee het kwaliteitsniveau van onze kapitaalinvesteringen. Die hebben we onderverdeeld in een aantal categorieën, waar we hieronder verder op ingaan:

- beheer en onderhoud van de openbare ruimte
- beheer en onderhoud van de riolering
- beheer en onderhoud van onze accommodaties
- beheer en onderhoud van onze voertuigen

In de financiële tabellen zijn de exploitatiekosten van het klein en dagelijks onderhoud opgenomen. Daarin vindt u ook de dotatie aan de voorziening groot onderhoud, de kapitaallasten van investeringen uit het verleden en de begrote investeringen uit het Strategisch Investeringsplan. In de exploitatie zijn de kosten van schades niet meegenomen.

BEHEER EN ONDERHOUD VAN DE OPENBARE RUIMTE

Met 'openbare ruimte' bedoelen we de ruimte in de stad en de dorpen die voor iedereen vrij toegankelijk is. Denk daarbij aan straten, parken, pleinen, speeltuinen en de singels. In deze openbare ruimte vinden veel dagelijkse activiteiten plaats, zoals verplaatsen van A naar B, ontmoeten, verblijven en recreëren. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is verdeeld over 7 kapitaalgoederen:

- wegverhardingen
- civieltechnische kunstwerken
- openbare verlichting
- bomen
- waterwegen en -voorzieningen
- riolering*
- stedelijk groen**

* Voor de riolering hebben we te maken met bijzondere wettelijke eisen en een aparte financiering. Hierover leest u meer in de aparte paragraaf hieronder.

** Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen heeft de gemeenteraad in 2024 vastgesteld dat stedelijk groen als een volwaardig kapitaalgoed wordt beschouwd. Dit past ook bij de BBV-richtlijnen.

In 2021 is het toenmalige beleidskader kapitaalgoederen (2014-2021) geëvalueerd. Daaruit bleek dat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte steeds verder achter begon te lopen op de vastgestelde onderhoudsniveaus. Vooral de wegverhardingen, de civieltechnische kunstwerken, de bomen en het stedelijk groen verdienen meer aandacht. In het bestuursakkoord 'Dichtbij doen, samen sterk vooruit' uit 2022 speelden we in op de uitkomsten van de evaluatie en is voor de periode 2022-2024 € 14,5 miljoen beschikbaar gesteld voor beheer en onderhoud.

In 2024 is het beleidskader geactualiseerd. Daarbij brachten we de status van het beheer en onderhoud in beeld. We stelden vast dat we achterlopen met onze inspecties en met het onderhoud. We hebben afgesproken dat alle kapitaalgoederen, uitgezonderd de riolering, worden onderhouden op het gemiddelde onderhoudsniveau C (CROW). We hebben een aanpak opgesteld voor het beheer en onderhoud waarin we beschrijven hoe we een verdere achteruitgang voorkomen en hoe we het onderhoud in de toekomst structureel kunnen borgen.

In 2025 heeft de aanpak voor de Openbare Ruimte op Orde (ORoO) verder gestalte gekregen. Er is actief gewerkt aan het beheren en onderhouden van de stad en de dorpen. Zo zijn de gemeentelijke plannen voor wegverhardingen, bomen, civieltechnische kunstwerken en stedelijk water & riolering in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast zijn de gemeentelijke plannen waterwegen & watervoorzieningen, openbare verlichting en stedelijk groen voorbereid in 2025 en in februari 2026 vastgesteld door de gemeenteraad.

WEGVERHARDINGEN

De gemeente beheert ruim 10 miljoen vierkante meter aan wegverhardingen. Deze onderhouden we op een gemiddeld niveau C. De open verhardingen (de straatstenen en tegels) hebben de afgelopen jaren te maken gehad met bijvoorbeeld de invloed van klimaatverandering en degeneratie door werkzaamheden aan kabels en leidingen. In 2024 zijn we begonnen met een versnellingsaanpak 'Openbare ruimte op orde'. Deze aanpak is in 2025 gecontinueerd en leidde ertoe dat er klein en groot onderhoud en investeringen zijn uitgevoerd aan de trottoirs en wegen in Breda, bijvoorbeeld in het Ginneken, aan de Vroente en Molenstraat in Prinsenbeek, Aanstede in Teteringen, Geersbroekseweg in Ulvenhout en verschillende wegen in Breda.

Daarnaast zijn een aantal projecten, zoals de Tervoortseweg, Hoolstraat en Schuitpad uitgevoerd, vanuit de eerder (2023) geconstateerde achterstalligheid. Hierdoor is deze conform aanpak en schema weer een stap meer weggewerkt. Uit de uitgevoerde inspecties in 2025 blijkt dat geconstateerde schades reeds in de programmering zijn opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Wegverhardingen (incl achterstallig binnen exploitatie)	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	3.095	3.836	3.720
Kapitaallasten verhardingen	412	1.098	629
Dotatie voorziening achterstalligheid			
Dotatie onderhoudsvoorziening	3.016	2.429	2.429
Totaal exploitatie	6.523	7.363	6.777

**betreft enkel kapitaallasten instandhouding*

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte: wegen (instandhouding)	897	6.300	5.983	7.125

CIVIELTECHNISCHE KUNSTWERKEN

In de gemeente Breda staan zo'n circa 450 civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen en viaducten. Die beheren en onderhouden we op onderhoudsniveau C. Het uitgangspunt is dat ze constructief veilig zijn en dat de technische kwaliteit voldoende is voor comfortabel gebruik en het behalen van einde levensduur.

In 2025 voerden we inspecties uit naar de technische staat van onze kleine en grote kunstwerken. Daarnaast is bij enkele objecten de constructieve veiligheid getoetst. Daaruit zijn werkzaamheden voortgekomen die we ingepland hebben. Sommige (kleinere) gevallen zijn direct aangepakt.

Onze onderhoudsaanpak wordt in stappen bijgesteld naar meer op risico's gestuurd beheer. Volledig risicogestuurd beheer is niet haalbaar met een aanpak en budget passend bij onderhoudsniveau C. De gemaakte inhaalslag qua inspecties en het uitgevoerde onderhoud kenmerken onze onderhoudsaanpak. Voor 2026 en verder is een meerjarenprogramma opgesteld en zijn specifieke projecten voorbereid voor uitvoering in 2026 en 2027.

Bedragen x € 1.000

Civieltechnische kunstwerken	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	1.100	1.748	1.773
Kapitaallasten CTK	8	97	26
Dotatie onderhoudsvoorziening	601	619	619
Totaal exploitatie	1.709	2.463	2.418

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Specifieke kunstwerken	34	180	555	369
Willemsbrug	22	1.550	100	46

OPENBARE VERLICHTING

Zo'n 60% van onze 42.000 straatlantaarns (armaturen) vervangen we in de afgelopen jaren door duurzame ledverlichting. Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen werd duidelijk dat vooral het onderhoud van de conventionele armaturen en het netwerk voor uitdagingen zorgt. Het aantal meldingen is, net als in 2024, hoog. Dit sluit aan bij wat eerder bleek uit de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen. Hoewel dit nog binnen de norm blijft, vraagt het wel om extra aandacht. Daarom geven we voorrang aan de vervanging van conventionele armaturen die veel storingen geven en stemmen we vaker af met netbeheerder Enexis.

In 2025 pakten we via de bestaande verleddingscontracten meerdere buurten aan. Daarnaast is via een tweede contract voor levering en het los plaatsen van armaturen de verleddingsopgave voor 2025 bijna volledig gerealiseerd.

Het afwikkelen van de hoeveelheid meldingen kostte aanvullend capaciteit en budget. Daarnaast is het inspectiebudget vanuit Openbare Ruimte op Orde niet volledig benut, net als het budget voor maatregelen naar aanleiding van deze inspecties. Dit komt onder andere doordat het opstellen van het beheerplan veel capaciteit vroeg en omdat de aanbesteding van de inspecties pas eind 2025 kon plaatsvinden.

Bedragen x € 1.000

Openbare verlichting	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	2.695	3.247	2.442
Kapitaallasten OVL	593	821	724

Bedragen x € 1.000

Totaal exploitatie	3.288	4.068	3.166
---------------------------	--------------	--------------	--------------

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte; openbare verlichting	2.367	4.600	4.080	4.365

BOMEN

Breda heeft ruim 110.000 bomen die deels een hoge leeftijd hebben. In 2023 is vastgesteld dat we achterlopen met het inspecteren en onderhouden van de bomen. Daarom wordt nu gewerkt via een vastgesteld plan van aanpak voor een meerjarige inhaalslag en versnelling. In 2025 zijn vanuit deze aanpak ruim 33.000 bomen geïnspecteerd en 25.000 gesnoeid. De doelstellingen, zoals genoemd in de actualisatie kapitaalgoederen en voor de openbare ruimte op orde zijn daarmee behaald.

Het gemeentelijk (beheer)plan bomen biedt richting bij onderhoud, herplant en vervanging van bomen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen waardevolle bomen, structuurbomen en omgevingsbomen. Conform de geactualiseerde beleidskaders is onderhoudsniveau C als norm vastgesteld. Specifiek voor waardevolle bomen wordt de huidige onderhoudsaanpak voortgezet om hun vitaliteit en levensduur zoveel mogelijk te waarborgen.

Waardevolle bomen, boomgroepen en boomstructuren worden tijdig en continu beheerd, onderhouden en vervangen. Dit proces wordt echter steeds uitdagender door onder andere klimaatverandering, de toenemende drukte in de ondergrond en bovengronds. De aanwezigheid van kabels en leidingen maakt het lastiger om groeiplaatsen duurzaam geschikt te houden. Dit leidt tot stijgende kosten voor benodigde aanpassingen en groeiplaatsvoorzieningen.

Wortelopdruk vormt een bijkomend aandachtspunt, met name op locaties waar bomen oorspronkelijk niet met een geschikte groeiplaatsvoorziening zijn aangeplant. Het ontbreken van voldoende ondergrondse ruimte, essentiële voedingsstoffen of een passende vochtinhouding levert hier problemen op. Door middel van een boomwortelprotocol stellen we prioriteiten en tijdelijke maatregelen om behoud van bomen zoveel mogelijk te waarborgen.

Bedragen x € 1.000

Bomen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	2.688	3.015	3.047
Kapitaallasten Bomen	126	308	188
Totaal exploitatie	2.814	3.323	3.235

**betreft enkel kapitaallasten instandhouding*

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Bomen	1.017	2.960	1.500	1.547

WATERWEGEN

Breda beschikt over circa 290 kilometer waterlopen, 80 kilometer duikers en diverse vijvers, plassen en havens. Overige watervoorzieningen, waaronder watertappunten, bluswatervoorzieningen, evenementenaansluitingen en waterspeelplekken vallen ook onder deze categorie kapitaalgoederen. Het nautisch beheer vormt eveneens een belangrijk onderdeel, waarbij recreatie op het water centraal staat. Binnen het nautisch beheer vormen de werkzaamheden rondom de Kaderrichtlijn Water (KRW) een belangrijke uitdaging. Hierbij wordt samengewerkt met waterschap Brabantse Delta. In 2025 is onderzoek verricht naar de effecten van waterrecreatie op de KRW, evenals naar potentiële inpassingsmogelijkheden en relevante aandachtspunten. Dit onderzoek wordt nog verder uitgewerkt en nader uitgevoerd.

Tijdens de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen besloten we dat dit kapitaalgoed onderhouden wordt op niveau C. Tegelijkertijd werd duidelijk dat het onderhoudsniveau van verschillende delen van de waterwegen en voorzieningen niet voldoet aan de gestelde eisen. In 2025 was vanwege onderbezetting de prioriteit met name gericht op inspectie- en onderhoudstaken die wettelijk of vanuit veiligheidsoogpunt verplicht zijn, zoals bijvoorbeeld bij blus- en drinkwatervoorzieningen. Ook is het gemeentelijk (beheer)plan waterwegen- en watervoorzieningen geactualiseerd en vastgesteld. Op basis van dit plan kan vervolgens gestart worden met het verder op orde krijgen van de basis voor deze voorzieningen.

Voor de waterwegen is het van essentieel belang dat de doorstroming adequaat is en dat deze in staat is om bij hoge waterstanden voldoende water af te voeren. Daarnaast dient de waterdiepte voldoende te zijn om (recreatief) varen mogelijk te maken. Momenteel is sprake van een aanzienlijke achterstand op het gebied van baggerwerkzaamheden. Deze werkzaamheden worden in samenwerking met waterschap Brabantse Delta geprogrammeerd en uitgevoerd. De programmering loopt nog niet altijd gelijk. In 2025 zijn hiervoor afspraken gemaakt tussen gemeente en waterschap. Een aannemer voerde op diverse locaties baggerwerkzaamheden uit. Onder meer in het Zaartpark, Ruitersbos en Westerpark. Doordat bij deze werkzaamheden gekozen is om niet baggerschoon op te leveren, zijn de uitgaves in 2025 lager uitgevallen dan begroot.

Ook is er een achterstand in de inspectie binnen het onderdeel waterwegen op de gemeentelijke waterlopen, duikers en beschoeiingen. Met betrekking tot beschoeiingen is wel meer helderheid ontstaan over de eigendomsverhoudingen. Hierdoor zijn ook de verantwoordelijkheden voor beheer en onderhoud duidelijker afgebakend.

Bedragen x € 1.000

Waterwegen en watervoorzieningen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	610	1.567	710
Kapitaallasten Waterwegen	80	87	79
Dotatie onderhoudsvoorziening	426	438	438
Totaal exploitatie	1.116	2.093	1.228

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte: water (instandhouding)		100	-	-

STEDELIJK GROEN

Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen is onderhoudsniveau C vastgesteld voor het stedelijk groen. In 2025 is het eerste gemeentelijk (beheer)plan opgesteld. Deze stelde de gemeenteraad in februari 2026 vast.

Uit algemene inspecties en ervaringen van de werkploegen blijkt dat een aanzienlijk deel van het stedelijk groen aan het einde van zijn levenscyclus gekomen is. Met de aanpak 'openbare ruimte op orde' wordt prioriteit gegeven aan de beschikbaarheid en correctheid van data. Afgelopen jaar zijn inspecties voor het volledige areaal uitgevoerd. Deze vormen de basis voor verdere beheersmaatregelen en het daarmee opstellen van een vervangingsprogramma.

Dankzij middelen uit het coalitieakkoord zijn in 2025 enkele plantvakken vernieuwd. Deze gerenoveerde vakken worden vervolgens onderhouden op onderhoudsniveau B. Daarnaast is ook op basis van de actualisatie van het beleidskader in 2024 vervanging van stedelijk groen uitgevoerd, zoals het groenplan Heusdenhout en diverse andere locaties met de groenreconstructies. Hiermee maakten we een start met een structurele aanpak om de kwaliteit op orde te brengen en te houden.

Bedragen x € 1.000

Stedelijk groen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	6.627	7.349	7.280
Kapitaallasten Groen (instandhouding)		308	188
Totaal exploitatie	6.627	7.657	7.469

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte: stedelijk groen	-	900	450	691

BEHEER EN ONDERHOUD RIOLERING

In 2025 zijn diverse beleidsmatige en beheersactiviteiten uitgevoerd op het gebied van riolering en stedelijk water. Dit jaar stelde de gemeenteraad het Gemeentelijk Plan Stedelijk Water en Riolering (GPSWR) 2025-2029 vast. Aan de totstandkoming van dit plan is een grondig en langdurig traject voorafgegaan. Hierbij is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen in de openbare ruimte van Breda.

Het vastgestelde plan voor de periode 2025-2029 omvat het beheer en onderhoud van afvalwater, hemelwater en grondwater. Hierbij wordt ingezet op zowel het behoud als de verbetering van het bestaande riool- en watersysteem. De gemeente draagt verantwoordelijkheid voor het transport van stedelijk afvalwater naar de rioolwaterzuivering van het waterschap. We beheren circa 1.380 kilometer rioolbuizen, 800 grote en kleine gemalen en overige voorzieningen. Daarnaast verzorgt de gemeente het onderhoud van regenwaterriolen, sloten en wadi's ten behoeve van de verwerking van regenwater. Tevens fungeert de gemeente als aanspreekpunt voor grondwaterzaken in de openbare ruimte.

Het GPSWR 2025-2029 stelt als doel om de basis van onderhoud van de riolering goed te houden. Dit doen we door regelmatig inspecties uit te voeren. Op basis van deze inspecties plannen we noodzakelijke werkzaamheden en projecten. In 2025 is meer dan 100 kilometer aan inspecties uitgevoerd. De resultaten hiervan vormen straks de basis voor het vervangingsprogramma vanaf 2027 en verder. Een deel van het investeringsbudget is in 2025 gebruikt, maar door personeelsgebrek en de prioriteit op het vaststellen van het gemeentelijk plan zijn verschillende projecten niet voorbereid of uitgevoerd.

We willen het natuurlijke watersysteem herstellen door te ontharden en te vergroenen. Daarnaast streven we ernaar regenwater af te koppelen van de riolering en bewoners en bedrijven te stimuleren om zuiniger en meer duurzaam met water om te gaan. Ook moedigen we bewoners en bedrijven aan om zelf klimaatadaptieve maatregelen te nemen, zodat Breda goed beschermd blijft tegen wateroverlast. Hiervoor kan bijvoorbeeld de subsidie voor water en groen worden gebruikt. In de komende jaren combineren we werkzaamheden zoveel mogelijk, zodat de inrichting klimaatbestendig wordt en onze assets op orde blijven.

Naast het beheer van het water- en rioleringsstelsel organiseren we activiteiten om het bewustzijn over water en klimaat te vergroten. Dit is belangrijk, want we kunnen dit als overheid niet alleen. Een mooi voorbeeld hiervan is de Kids Klimaatexperience waaraan meer dan 500 kinderen deelnamen.

Op het gebied van klimaatadaptatie droegen we bij aan meer groen, zoals bij de parkeerplaats Lovensdijkstraat, Zandbergplein en Brabantpark. Ook de waterafvoer van de Molenleij is verbeterd en in Hoge Vucht zijn samen met woningcorporatie WonenBredburg de daken van appartementen afgekoppeld van het riool. Met het programma groene straten en pleinen laten we zien dat we problemen aanpakken door kansen te benutten. Dit soort projecten dragen bovendien bij aan het concept 'Breda, Stad in een Park'.

Bedragen x € 1.000

Riolering	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	5.537	5.807	5.653
Kapitaallasten Riolering	6.505	7.200	6.974
Dotatie (+)	386	-	474
Onttrekking voorziening (-)	-2.180	-1.909	-1.909
Totaal exploitatie	10.248	11.098	11.192

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Riolering	14.101	13.750	14.000	10.091

BEHEER EN ONDERHOUD ACCOMMODATIES

Onderhoud

Voor het bouwkundig onderhoud van onze accommodaties gebruiken we de methodiek van conditieafhankelijk onderhoud (NEN 2767). Daarbij hanteren we onderhoudsniveau 3 (redelijk), zodat het waardebehoud en de bedrijfsvoering geborgd zijn. Minimaal 1 keer in de 5 jaar actualiseren we de meerjarige onderhoudsplannen per pand. Het uitvoeren van groot onderhoud wordt in voorkomende gevallen en waar mogelijk gelijktijdig uitgevoerd met investeringen om efficiëntie te behalen.

Voor het civiel- en cultuurtechnisch onderhoud van de buitensportcomplexen (exclusief de opstallen) werken we sober en doelmatig. We sluiten hierbij aan met ons groenbeheer dat uitgaat van de wettelijk verplichte BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) en IMGeo (Informatiemodel Geografie). Voor sportaccommodaties zijn de normeringen van NOC*NSF en overkoepelende sportbonden van toepassing die door Kiwa Isa Sport zijn vastgelegd in het handboek voor sportaccommodaties.

Wet- en regelgeving

Het gemeentelijk vastgoed moet voldoen aan alle wettelijke verplichtingen. We letten op 5 aandachtsgebieden die een raakvlak hebben met veiligheid, namelijk elektra, legionellabeheersing, brandveiligheid, dakveiligheid en toegankelijkheid. Ook het gedrag van de gebruiker of huurder speelt hierbij een voorname rol.

Elektra

We willen veilige gebouwgebonden installaties. Daarom inspecteren gecontracteerde aannemers de elektrotechnische (brand)veiligheid. Zij voeren ook het noodzakelijke herstel voor ons uit. Dit doen ze volgens de SCIOS-certificatieregelingen Scope 8, Scope 10 en Scope 12. De SCIOS Scope 8-keuring is gericht op de elektrische veiligheid. De SCIOS Scope 10-keuring beoordeelt het elektrotechnisch materieel op brandrisico. De SCIOS Scope 12-keuring is specifiek gericht op de brandveiligheid en de elektrische veiligheid van de zonnepanelen.

Legionellabeheersing

Waterinstallaties inspecteren en herstellen we volgens NEN 1006. Het Drinkwaterbesluit en de 'Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater' noemen 2 soorten installaties, namelijk prioritaire en niet-prioritaire. De gemeente voert beheersmaatregelen uit voor de legionellapreventie. Dit is een contract waarin (prioritaire en niet-prioritaire) gebouwen zijn opgenomen. Concreet gaat het om de verplichte jaarlijkse legionellabeheersmaatregelen, het controleren van terugstroombeveiligingen en het controleren en registreren van koudwatertemperaturen en boilertemperaturen.

Brandveiligheid

Brandveiligheid verdient continu aandacht. Tijdens het regulier onderhoud en beheer worden de gebouwen getoetst aan de eisen van brandveiligheid. De diverse installaties voor brandveiligheid worden jaarlijks onderhouden en gekeurd.

Dakveiligheid

Op platte daken worden steeds meer installaties geplaatst die veilig onderhouden moeten kunnen worden. Wij zorgen er als vastgoedeigenaar en opdrachtgever voor dat iedereen veilig kan werken op onze daken. De aanwezige dakveiligheidsvoorzieningen worden jaarlijks onderhouden.

Toegankelijkheid

Openbare gebouwen in eigendom van de gemeente moeten toegankelijk zijn voor elke inwoner. Volgens de 'Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte' moeten we naar gelang de behoefte en in redelijkheid doeltreffende aanpassingen uitvoeren. In 2025 is de nieuwe NEN-norm 9120 (Prestatie-eisen voor toegankelijkheid en bruikbaarheid van gebouwen) geïntroduceerd.

Duurzaamheid

Breda wil in 2044 een energieneutrale gemeente zijn. Voor ons maatschappelijk vastgoed hanteren we onze eigen klimaatdoelen om dit doel te bereiken. Daarnaast speelt landelijke wet- en regelgeving een steeds grotere rol bij het beheer van onze kapitaalgoederen.

Verduurzamen alléén is niet genoeg voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille. Voor een deel van onze gebouwen komt het einde van de technische en de economische levensduur in zicht. Door strategisch te kiezen tussen behouden, transformeren en vervangen voorkomen we toekomstige desinvesteringen en werken we gericht aan een duurzame en toekomstbestendige vastgoedportefeuille.

Voor een groot deel van onze gebouwen kunnen we de doelen halen, energie besparen via rendabele investeringen en de inzet van onderhoudsmiddelen op de korte termijn. Voor accommodaties die in de verkoop staan of waarvan de toekomst onzeker is, investeren we alleen in duurzaamheid als dat verplicht is op basis van wet- en regelgeving.

Bedragen x € 1.000

Vastgoedbeheer	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie (klein onderhoud)	4.234	3.327	3.706
Kapitaallasten vastgoed	8.991	9.001	8.975
Dotatie onderhoudsvoorziening	5.543	5.644	5.644

Bedragen x € 1.000

Totaal exploitatie	18.768	17.972	18.325
---------------------------	---------------	---------------	---------------

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Vastgoedbeheer	1.841	3.283	7.600	6.311
Vastgoedbeheer, sportaccommodaties	100	275	375	69
Sporthof de Doelen Princenhage	48	650	100	24
MFA Bavel	1.892	1.530	1.798	879
Herhuisvesting uitvoeringslocatie	264	449	475	79

BELEIDSKADERS

- Visie op Vastgoed (februari 2017)
- Robuuste aanpak verduurzaming van de Bredase vastgoedportefeuille
- Nota Sportaccommodaties en Financiën
- Nota Bewegingsruimte
- Team Breda Uitvoeringsprogramma 2017-2022

Kerncijfers

	Aantal m2 bvo	Aantal gebouwen
Afvalservice	5.523	19
Begraven	15	1
Bibliotheken/Nieuwe Veste	12.913	5
Binnensport	32.760	25
Brandweer	8.691	5
Buitensport	7.705	36
Cultureel erfgoed	2.591	7
Cultuur (museum, poppodium, atelier)	13.198	7
Diversen	16.632	24
Economie	3.706	1
Kinderopvang	2.894	6
Maatschappelijke opvang	6.609	3
MFA's/Brede Scholen	28.007	8
Nieuwbouw locatie	2.054	2
Onderwijs/educatief overig	1.920	8
Stadskantoren/Gemeentehuis	56.212	11
Uitvoering (Districtsposten)	7.705	7
Wijkcentrum	8.533	13

	Aantal m2 bvo	Aantal gebouwen
Wijkzaken (speeltuinen/zwemplassen)	513	12
Zwembaden/ljsbaan	11.100	8
	229.281	208

BEHEER EN ONDERHOUD VOERTUIGEN

In lijn met de ambitie, zoals vastgelegd in het bestuursakkoord 2022-2026 en conform de doelstellingen van de EU en de rijksoverheid, heeft de gemeente besloten dat vanaf 2025 alle nieuwe voertuigen die worden aangeschaft, duurzaam zijn. Uitzonderingen worden uitsluitend gemaakt wanneer operationele eisen dit noodzakelijk maken.

Waar eerder knelpunten bestonden rondom het opladen van elektrische voertuigen, zijn deze inmiddels opgelost. In de vorige jaren is hard gewerkt aan de knelpunten wat betreft het opladen, de zogenaamde aansluitverzwaring op de slingerweg 9. Hierdoor is het laadvermogen nu afdoende. Dankzij deze verbeterde infrastructuur komt de gemeente Breda steeds dichterbij een volledig duurzame vloot.

De overstap naar een volledig duurzaam wagenpark gebeurt gefaseerd. Dit is noodzakelijk, omdat de vervangingsplanning van de voertuigen leidend is. Hierdoor vindt de transitie op een beheersbare en verantwoorde manier plaats.

Eind 2019 is het convenant 'Duurzame voertuigen en brandstoffen in de reinigingsbranche' ondertekend. Hiermee heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de aanschaf van emissievrije reinigingsvoertuigen vanaf 1 januari 2030.

In 2025 houdt dat in dat er 24 lichte elektrische voertuigen en 13 vuilniswagens zijn besteld, waarvan 11 elektrisch. Nog niet alle voertuigen zijn geleverd. Door deze vervangingsoperatie neemt het aandeel elektrische voertuigen binnen het wagenpark verder toe. Dat is nu 15%. Hiermee beweegt de gemeente richting een toekomstbestendig en milieuvriendelijk wagenpark, in lijn met de gemaakte afspraken en de reeds ingezette strategie voor de komende jaren.

In 2024 voerde we een eerste integrale inventarisatie van het wagenpark uit. In 2025 is een tweede fysieke inventarisatie uitgevoerd via de VCA-keuringen.

Het gemeentelijke wagenpark bestaat uit:

- 42 afvalinzamelwagens, 4 achterladers grofvuil, 33 achterladers (waarvan 1 elektrisch), 2 waswagens en 4 kraan/trechterwagens ondergronds
- 8 haakkraanwagens
- 5 haakwagens
- 5 lichte vrachtwagens
- 5 zware aanhangwagens
- 206 bedrijfswagens

De indeling naar aandrijving van de wagens is als volgt:

- 44 volledig elektrische voertuigen

- 204 dieselveertuigen
- 8 hybride voertuigen
- 23 benzinevoertuigen

Aanvullend op het bovenstaande zijn er:

- 85 winterdienst machines
- 27 aanhangers
- 49 elektrische transportmiddelen, waaronder pompwagens, pallettrucks en reachtrucks (excl. heftrucks)

Daarnaast gebruiken we zo'n 3.400 andere items (zoals boormachines, bladblazers, ladders, verlengsnoeren, meters, aggregaten en kettingzagen).

Onderhoud

In 2025 blijkt uit de jaarrekening dat er inderdaad sprake was van een achterstand in de vervanging van voertuigen. Dit betekent dat er meerdere voertuigen in gebruik zijn die hun afschrijfdatum al hebben overschreden. Deze achterstand in vervangingsinvesteringen heeft tot gevolg dat het steeds moeilijker wordt om de voertuigen tegen acceptabele kosten operationeel te houden. De uitgaven voor onderhoud en reparaties nemen hierdoor toe. Dit drijft de exploitatiekosten op. Het niet tijdig vervangen van voertuigen zorgt er dus voor dat de onderhoudskosten stijgen en de betrouwbaarheid van het wagenpark mogelijk afneemt.

Samengevat: in 2025 is er een achterstand van 124 voertuigen en zijn we niet bij. Het gevolg hiervan is hogere onderhoudskosten en een verhoogd risico op storingen. Dit beïnvloedt de efficiëntie en kosten van het wagenpark negatief.

Financiën

De nieuwwaarde van het totale wagen- en machinepark is zo'n € 34 miljoen. De afschrijvingsperiode is gemiddeld 9 jaar. In 2025 bedroegen de kosten voor onderhoud, brandstof, afschrijving, rente en verzekering € 7,6 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Wagenpark	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	8.165	5.975	7.647
Kapitaallasten Voertuigen	2.214	2.098	2.426
Totaal exploitatie	10.379	8.073	10.073

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Wagenpark	2.800	12.724	4.500	2.636

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen1